

POSTANOWIENIE

30 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 30 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Gminy Miasta Toruń
przeciwko J.O.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej J. O.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 28 kwietnia 2022 r., I AGa 159/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawie z powództwa Gminy Miasta Toruń przeciwko J. O. o zapłatę, zasądził od pozwanej J. O. na rzecz powoda Gminy Miasta Toruń kwotę 90 846,51 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz kwotę 18 440,82 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2022r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację i zasądził od pozwanej J. O. rzecz powódki Gminy Miasta Toruń kwotę 8100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne.

Skargę kasacyjną wniosła pozwana, opierając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., tj. z powołaniem się na okoliczność, że

istnieje potrzeba wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj.: art. 321 § 1 k.p.c., art. 362 k.c., art. 354 § 2 k.c., art. 475 § 1 w zw. z art. 495 § 1 k.c.

Skarżąca podsumowała, że wobec rozmiaru i powagi wskazanych wyżej zarzutów pozwanego w zakresie naruszenia tak prawa procesowego jak i materialnego, oraz wobec uchybień Sądu zarówno I jak i II instancji wobec oceny prawnej dokonanej przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku z dnia 28 lutego 2020 r., skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, szczególnie biorąc pod uwagę, że została ona nakierowana na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń oczywiście wadliwych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazuje się konsekwentnie m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej,

bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane przypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a więc sytuacji kiedy wyrok może być uznany za bezprawny. Konieczne byłoby zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 1 marca 2002 r., I PKN 34/01; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, z 26 października 2022 r., I CSK 3332/22, z 29 stycznia 2021 r., I CSK 491/20).

Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2022 r., I CSK 5140/22 i powołane tam orzecznictwo).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej orzeczeń sądów obu instancji i zakwestionowania dokonanej przez nie oceny prawnej.

Jeśli chodzi konkretnie o sformułowane w sprawie zagadnienie prawne, to zdaniem Sądu Najwyższego, w okolicznościach sprawy, stanowi ono próbę obejścia opisanego wprost w treści art. 398³ § 3 k.p.c. zakazu opierania skargi kasacyjnej na zarzutach, dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Ponadto, skoro podstawami skargi kasacyjnej nie mogą być objęte zarzuty błędnych ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), to nie można z odwołaniem się do nich wywodzić twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ani wykazywać, że w rzeczywistości miał miejsce inny stan faktyczny, niż ustalony przez sądy obu instancji, czyli inny, niż stanowiący podstawę rozstrzygnięcia (podobnie SN w postanowieniach z 3 marca 2023 r. I CSK 2765/22 oraz z 22 sierpnia 2023 r., I CSK 6612/22). Nie można też formułować zagadnienia prawnego w sposób, stanowiący w istocie próbę obejścia tego zakazu.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia SN: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Szczegółowa analiza skargi, złożonej w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, że powołane przesłanki przedsądu nie zostały przekonująco wykazane. W chwili orzekania w sprawie niniejszej nie występują zagadnienia prawne, skarga nie jest też oczywiście uzasadniona.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

[SOP]

[a!]

